

नेपाल सरकार
संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय
नेपाल पर्यटन तथा होटल व्यवस्थापन प्रतिष्ठान
रवि भवन, काठमाडौं

पद : अधिकृत (रिसोर्स सेन्टर)
सेवा : प्राविधिक

तह : ६
समूह : लाईब्रेरी

खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

१ आवश्यक न्यूनतम शैक्षिक योग्यता : मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट स्नातकोत्तर तह वा सो सरह उत्तिर्ण र कम्प्युटर विषयमा कम्तीमा एक महिनाको अध्ययन वा आधारभूत तालीम प्राप्त गरेको ।

२	परीक्षाको किसिम	पूर्णाङ्क
	प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा	२००
	द्वितीय चरण :- (क) सीप परीक्षण (कम्प्युटर)	१०
	(ख) अन्तरवार्ता	३०

३ लिखित र प्रयोगात्मक परीक्षाको योजना र पाठ्यक्रम :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा (Written Examination)						पूर्णाङ्क :- २००	
पत्र	विषयवस्तु	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या X अङ्क भार	समय
प्रथम	खण्ड (क) - सामान्य ज्ञान	१००	४०	वस्तुगत	बहुवैकल्पिक प्रश्न	५० प्रश्न X १ अङ्क	२ घण्टा
	खण्ड (ख) - सामान्य बौद्धिक परीक्षण (GAT)					२० प्रश्न X १ अङ्क	
	खण्ड (ग) - English Language Competency Test			वस्तुगत	बहुवैकल्पिक प्रश्न	१५ प्रश्न X १ अङ्क	
				विषयगत		३ प्रश्न X ५ अङ्क	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत		७ प्रश्न X १० अङ्क	३ घण्टा
				विषयगत - समस्या समाधानमूलक		२ प्रश्न X १५ अङ्क	
द्वितीय चरण :- सीप परीक्षण र अन्तर्वार्ता (Skill Test & Interview)						पूर्णाङ्क :- ४०	
		पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली			समय
(क)	सीप परीक्षण	१०		कम्प्यूटर प्रयोगात्मक			३० मिनेट
(ख)	अन्तर्वार्ता	३०					

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी हुनेछ अथवा दुवै हुनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- विषयगत प्रश्नहरूको हकमा तोकिएको अङ्कमा एउटा लामो वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।

नेपाल सरकार
संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय
नेपाल पर्यटन तथा होटल व्यवस्थापन प्रतिष्ठान
रवि भवन, काठमाडौं

पद : अधिकृत (रिसोर्स सेन्टर)

तह : ६

सेवा : प्राविधिक

समूह : लाईब्रेरी

- विषयगत प्रश्न हुने पत्र/विषयका प्रत्येक भाग/खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरु हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक भाग/खण्डका प्रश्नको उत्तर सोही भाग/खण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरु परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरु मात्र द्वितीय चरणको सीप परीक्षण र अन्तर्वार्ता परीक्षामा सम्मिलित हुन पाउनेछन् ।
- पाठ्यक्रम लागु मिति :- २०७५।१।१५

नेपाल सरकार
संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय
नेपाल पर्यटन तथा होटल व्यवस्थापन प्रतिष्ठान
रवि भवन, काठमाडौं

पद : अधिकृत (रिसोर्स सेन्टर)
सेवा : प्राविधिक

तह : ६
समूह : लाईब्रेरी

लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र : सामान्य ज्ञान, General Aptitude Test र English Language Competency Test

खण्ड (क) - सामान्य ज्ञान (५० प्रश्न X १ अङ्क = ५० अङ्क)

१. भूगोल - नेपाल तथा विश्वको भौतिक, सामाजिक र आर्थिक भूगोल
२. इतिहास, संस्कृति र सामाजिक व्यवस्था
  - २.१ विश्वका प्रमुख ऐतिहासिक घटनाहरू
  - २.२ नेपालको प्राचीनकाल तथा मध्यकालको राजनीतिक, आर्थिक एवं सामाजिक सांस्कृतिक अवस्था र आधुनिक नेपालको इतिहास
  - २.३ नेपालमा लोकतन्त्रको लागि भएका जनआन्दोलनहरू
  - २.४ नेपालका प्रचलित धर्म, संस्कृति, जातजाति, भाषा, साहित्य र कला
३. नेपालको संविधानका विविध पक्ष (मौलिक हक, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरू, कार्यपालिका, व्यवस्थापिका, न्यायपालिका र संवैधानिक अंगहरू) सम्बन्धी सामान्य जानकारी ।
४. आर्थिक विकास
  - ४.१ नेपालमा विकासका पूर्वाधारहरू (कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, संचार, शिक्षा, स्वास्थ्य, र विद्युत)
  - ४.२ नेपालको अर्थतन्त्रसँग सम्बद्ध योजना, स्रोत/साधनहरूको परिचालन, वृद्धि, विकास तथा रोजगार सम्बन्धी सवाल/विषयहरू
  - ४.३ नेपालको विश्वसँगको आर्थिक गतिविधिहरू
५. दिगो विकास, वातावरणीय पारिस्थिति, पर्यावरणीय संरक्षण, जैविक विविधता, जलवायु परिवर्तन, जनसंख्या, शहरीकरण, बसोवास, प्रदूषण, प्राकृतिक स्रोत तथा राष्ट्रिय सम्पदाहरूको संरक्षण सम्बन्धी सामान्य सवालहरू
६. विज्ञान र प्रविधि
  - ६.१ प्रमुख वैज्ञानिक अन्वेषण र आविष्कारहरू, प्रसिद्ध वैज्ञानिक र तिनको योगदान
  - ६.२ विज्ञान र प्रविधिको मानव जीवन र समाजमा परेको प्रभाव
  - ६.३ क्रमविकाश, वंशाणु, स्वास्थ्य र रोग बारे सामान्य जानकारी
७. अन्तर्राष्ट्रिय मामिला तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्था
  - ७.१ दक्षिण एशियाली क्षेत्रीय सहयोग संगठन (SAARC) र BIMST-EC को स्थापना, विकास र सदस्य राष्ट्रहरूको समसामयिक गतिविधिहरू
  - ७.२ भारत, चीन, संयुक्त राज्य अमेरिका, संयुक्त अधिराज्य, रुस, फ्रान्स, जर्मनी, स्वीजरल्यान्ड र जापान जस्ता मुलुकहरूसँग नेपालको सम्बन्ध
  - ७.३ UNO, UNWTO र नेपाल
८. राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक घटना तथा नवीनतम गतिविधिहरू : जस्तै- राजनीतिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, आर्थिक, वैज्ञानिक, खेलकूद, पुस्तक, पुरस्कार, कला, साहित्य र संगीत लगायत महत्वपूर्ण व्यक्तित्व तथा विचारकहरू
९. ऐन नियमहरू
  - ९.१ भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ (कसूर तथा सजाय सम्बन्धी सामान्य व्यवस्था)
  - ९.२ नेपाल पर्यटन तथा होटल व्यवस्थापन प्रतिष्ठान कर्मचारी सेवा शर्त नियमावली, २०६१

नेपाल सरकार
संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय
नेपाल पर्यटन तथा होटल व्यवस्थापन प्रतिष्ठान
रवि भवन, काठमाडौं

पद : अधिकृत (रिसोर्स सेन्टर)

तह : ६

सेवा : प्राविधिक

समूह : लाईब्रेरी

खण्ड (ख) - सामान्य बौद्धिक परीक्षण (General Aptitude Test) (20 × 1 = 20 Marks)

- 1 Verbal reasoning such as series, analogy, classification, coding-decoding, insert the missing character, common property, matrices, direction and distance sense test, ranking order, assertion and reason, induction, deduction, courses of action, etc. 4 × 1 = 4 Marks
- 2 Non-verbal reasoning such as series, analogy, classification, Venn diagrams, matrices, construction of squares and triangles, and figure formation and analysis, dot situation, water images, mirror images, embedded figures, etc. 4 × 1 = 4 Marks
- 3 Quantitative aptitude such as arithmetical reasoning/operation, percentage, fraction, decimal, ratio, average, loss, profit, date/calendar, time and work, etc. 4 × 1 = 4 Marks
- 4 General mental ability, logical reasoning and analytical ability. 4 × 1 = 4 Marks
- 5 Data interpretation - charts, graphs, tables, data sufficiency. 4 × 1 = 4 Marks

खण्ड (ग) - English Language Competency Test

Part A: Multiple Choice Questions (15 × 1 = 15 Marks)

1. **Comprehension:** (5 × 1 Mark = 5 Marks)
A passage of about 450 -500 words written in English will be given and the examinees will be asked to summarize it in 33 percent (one third) of the total length of the passage. The questions will try to accommodate the following areas:
- Fact finding, Inferential, Core theme, True/false identification, Issues raised and Language based
2. **Vocabulary:** (5 × 1Mark = 5 Marks)
Questions will be asked to assess their grasp on the English language vocabulary. The questions will be of the following nature:
- Meaning of the words (literal /figurative/contextual), Single word for expressions, Synonyms/antonyms, Derivatives and Homonyms/homophones
3. **Syntactic ability:** (5 × 1Mark = 5 Marks)
Questions will be asked to assess the syntactic ability of the candidates. The questions will be based on the following categories:
- Agreement, Tense aspect, Parallel structures, Clauses, Modifier, Conditionals, Phrasal expressions, Shifts (tense, number, person), Transformations, Varieties, Prepositions, Conjunctions and Parts of speech

Part B: Subjective Questions (3 × 5 = 15 Marks)

1. **Translation from Nepali into English:** (1 × 5Marks = 5 Marks)
A passage of about 200-250 words written in English on a general topic. The question should include instruction to translate the text literally without losing the sense and spirit of the original.
2. **Letter Writing** (A passage of any official issue will be given for letter writing) (1 × 5Marks = 5 Marks)
3. **Essay Writing** (The essay must be in about 350 to 400 words in length.) (1 × 5 Marks = 5 Marks)

नेपाल सरकार
संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय
नेपाल पर्यटन तथा होटल व्यवस्थापन प्रतिष्ठान
रवि भवन, काठमाडौं

पद : अधिकृत (रिसोर्स सेन्टर)
सेवा : प्राविधिक

तह : ६
समूह : लाईब्रेरी

द्वितीय पत्र : सेवा सम्बन्धी (पूर्णाङ्क - १००)

Section (A) - (55 Marks)

- 1. Types and Function of Libraries / Planning Library Building (15 Marks)**
  - 1.1 Academic
  - 1.2 Public library
  - 1.3 National library
  - 1.4 Special library
  - 1.5 Private library
  - 1.6 Depository library
  - 1.7 Preliminary consideration
  - 1.8 Location
  - 1.9 Space planning for various areas
  - 1.10 Furnishing (library furniture)
  - 1.11 Environmental controls
  - 1.12 Standards and work flows
  - 1.13 Agronomy
  - 1.14 Illumination (lighting)
  - 1.15 Ventilation
  - 1.16 Sanitation & humidity
- 2. Library Committees (10 Marks)**
  - 2.1 Needs, purpose & functions of library committees
  - 2.2 Librarian & library committees
  - 2.3 Library rules & regulations
  - 2.4 Library brochures
- 3. Catalogue /Types, Codes and Description of Cataloguing (10 Marks)**
  - 3.1 Concept & evolutions
  - 3.2 Need & Purpose
  - 3.3 Objectives
  - 3.4 Types of catalogue
  - 3.5 Library catalogue & their types
  - 3.6 Physical form of catalogue (card, form, book form : sheaf form)
  - 3.7 Subject catalogue functions
  - 3.8 C.C. alphabetical subject catalogue
  - 3.9 Subject headings
- 4. Database Management System/Comparative Study of Competitive Biographic Software Package & Database (10 Marks)**
  - 4.1 Basic database concept (records & fields)
  - 4.2 Boolean queries
  - 4.3 Design of database
  - 4.4 Input & output format
  - 4.5 Computer application for library management
  - 4.6 Dbase
  - 4.7 Card box

नेपाल सरकार
संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय
नेपाल पर्यटन तथा होटल व्यवस्थापन प्रतिष्ठान
रवि भवन, काठमाडौं

पद : अधिकृत (रिसोर्स सेन्टर)

सेवा : प्राविधिक

तह : ६

समूह : लाईब्रेरी

- 4.8 CDS/ISIS
- 4.9 Reference materials
- 4.10 Materials required in catalogue department

5. Acquisition of Library Materials (10 Marks)

- 5.1 E-library: concept & practice
- 5.2 Acquisition of print materials

Section (B) - (45 Marks)

6. Personnel Management (15 Marks)

- 6.1 Job description
- 6.2 Manpower planning
- 6.3 Staff requirement
- 6.4 Qualities of library staff
- 6.5 Library administration & organization

7. Management Information System (MIS) (10 Marks)

- 7.1 Introduction, importance, evolution of MIS
- 7.2 Computer & MIS
- 7.3 Logical functions of MIS
- 7.4 Typical management of information system
- 7.5 Future of MIS

8. Management (10 Marks)

- 8.1 Motivation & morale
- 8.2 Decision making process
- 8.3 Leadership
- 8.4 Communication skills
- 8.5 Grievance handling
- 8.6 Record management
- 8.7 Team work

9. Hospitality (10 Marks)

- 9.1 Hospitality behavior
- 9.2 Personality, Grooming, Performance, Etiquette
- 9.3 Hospitality as service industry

नेपाल सरकार
संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय
नेपाल पर्यटन तथा होटल व्यवस्थापन प्रतिष्ठान
रवि भवन, काठमाडौं

पद : अधिकृत (रिसोर्स सेन्टर)
सेवा : प्राविधिक

तह : ६
समूह : लाईब्रेरी

द्वितीय चरण :- सीप परीक्षण (Skill Test) (10 Marks)

Computer Practical:

1. Word Processing	(2 Marks)
2. Electronic Spreadsheet (Excel)	(2 Marks)
3. Presentation System (Power Point)	(2 Marks)
4. Typing (English & Nepali)	(4 Marks)